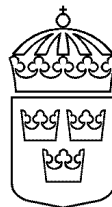

Riksdagens protokoll 1995/96:94

Torsdagen den 9 maj

Protokoll
1995/96:94

Kl. 12.00 – 12.07
14.00 – 15.36

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 3 maj.

2 § Ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Maggi Mikaelsson* (v) ansökt om sjukledighet under tiden den 9 maj – den 12 juni.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen meddelade att *Lennart Gustavsson* (v) skulle tjänstgöra som ersättare för Maggi Mikaelsson.

3 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 8 maj

KU25 Några frågor om rättsprövning m.m.

Mom. 3 (rättsprövningslagens tillämpningsområde)

1. utskottet

2. res. 1 (fp, m, v, mp)

Votering:

186 för utskottet

123 för res. 1

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 23 c, 13 kds

För res. 1: 70 m, 20 fp, 16 v, 16 mp, 1 kds

Frånvarande: 11 s, 10 m, 4 c, 6 fp, 6 v, 2 mp, 1 kds

Mom. 4 (fullföljdshänvisning)

1. utskottet

2. res. 2 (fp, v, mp)

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Votering:
255 för utskottet
54 för res. 2
40 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 150 s, 69 m, 22 c, 14 kds
För res. 2: 1 m, 21 fp, 16 v, 16 mp
Frånvarande: 11 s, 10 m, 5 c, 5 fp, 6 v, 2 mp, 1 kds

Mom. 5 (dröjsmålstalan)

1. utskottet
2. res. 3 (m, v)

Votering:
223 för utskottet
86 för res. 3
1 avstod
39 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 150 s, 23 c, 20 fp, 16 mp, 14 kds
För res. 3: 70 m, 16 v
Avstod: 1 fp
Frånvarande: 11 s, 10 m, 4 c, 5 fp, 6 v, 2 mp, 1 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

LU25 Ändringar i resegarantilagen

Kammaren biföll utskottets hemställan.

UU16 Konventionen om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal

Kammaren biföll utskottets hemställan.

FöU4 Rättslig reglering av samverkan för fred

Kammaren biföll utskottets hemställan.

FöU5 Effektivare gränskontroll

1. utskottet
2. res. (mp)
Votering:
291 för utskottet
16 för res.
1 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 149 s, 69 m, 23 c, 21 fp, 16 v, 13 kds
För res.: 16 mp
Avstod: 1 m
Frånvarande: 12 s, 10 m, 4 c, 5 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Prot. 1995/96:94
9 maj

TU16 Ecomet

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Ajournering

Kammaren beslöt kl. 12.07 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

4 § Frågestund

Frågestund

Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN

Då börjar riksdagen sin frågestund.

Frågor besvaras i dag av statsminister Göran Persson, utbildningsminister Carl Tham, arbetsmarknadsminister Margareta Winberg, kommunikationsminister Ines Uusmann, näringsminister Anders Sundström, miljöminister Anna Lindh, statsrådet Björn von Sydow och statsrådet Leif Pagrotsky.

Ni hälsas välkomna hit fram.

Lundkommissionens rapport

Anf. 2 JOHAN LÖNNROTH (v)

Fru talman! I går blev den s.k. Lundkommissionens rapport offentlig i Norge. Jag vill först betona att den fråga jag nu tänker ställa är avsedd att förbättra det politiska klimatet i Sverige även mellan våra båda partier. Det kan möjligen bli en kortsiktig turbulens, men om vi i Sverige lyckas prestera en motsvarande genomlysning som den som gjordes i Lundkommissionen, dvs. hur man kartlade den svenska väns-tern i samband med IB och andra sådana historier, är jag fullständigt övertygad om att klimatet långsiktigt skulle förbättras.

Min fråga är alltså: Är statsministern beredd att verka för att vi får fram en motsvarande kommission och rapport här i Sverige?

Anf. 3 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag har före dagens sammanträde inte reflekterat över frågan. Jag fick den precis innan jag gick in här av en TV-journalist,

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

och det var första gången jag sprang på den. Jag har inte följt medierna så noga den senaste tiden. Såvitt jag förstår handlar det om den granskning som skedde i Norge av kommunister och den strid som har varit inom vänstern, mellan socialdemokrater och kommunister, under lång tid i vårt broderland. Det har redovisats och gått igenom.

Jag kan inte, med de uppgifter jag nu har som grund, dra några slutsatser om vi bör göra något liknande i Sverige. Jag har för litet underlag för att ta ställning till det.

Jag skall till Norge nästa vecka och träffa min norska kollega, och jag får då kanske tillfälle att få litet mer information om just den här kommissionen. I övrigt har jag inga ytterligare kommentarer.

Anf. 4 JOHAN LÖNNROTH (v)

Fru talman! Det har varit ganska omfattande debatter också här i riksdagen i samband med konstitutionsutskottets granskningar tidigare, så det finns i och för sig ett mycket omfattande material. Jag tror att alla inblandade är ganska överens om att det fortfarande finns en väldig massa dolda saker, även om jag tror att alla som hållit på med detta är tämligen överens om helhetsbilden.

Jag vill bara också säga att det i Norge inte handlade enbart om kommunister – och inte heller i Sverige. Det var alltså en bredare väns-ter som man granskade, även socialdemokrater.

Jag förstår att jag inte får mera svar än så, men jag hoppas då att statsministern efter besöket i Norge på allvar tittar på den här frågan. Jag tror att det skulle vara mycket bra om vi kunde vårstäda på den här punkten.

Utvärderingen av vårdutbildningarna på högskolor

Anf. 5 MARGITTA EDGREN (fp)

Fru talman! Jag har en fråga till utbildningsminister Carl Tham, och det gäller utvärderingen av vårdutbildningarna i högskolan.

Det har kommit en rapport från Höskoleverket, som har undersökt hur de utbildningar till sjukgymnast, arbetsterapeut, barnmorska, sjuk-sköterska m.m. som 1977 blev högskolemässiga och vars undervisning skulle vila på vetenskaplig grund uppfyller detta krav. Det visar sig då att 44 av 113 program som har utvärderats inte är högskolemässiga. Jag vill också säga att samtliga är på ett grundläggande plan yrkesrelevanta, så det är inte den delen jag vill fråga Carl Tham om, utan det är just om det högskolemässiga.

Min fråga är om Carl Tham delar min uppfattning att man inte kan sitta still och vänta ytterligare tre år på att det här skall lösa sig av sig självt, om han funderar på några av de lösningar som skisseras i utvär-deringen och om det i så fall kommer någonting i höstens proposition.

Anf. 6 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Vi studerar för närvarande den här rapporten inom de-partementet, och någon form av ställningstagande till rapporten kom-

mer att ske i statsverkspropositionen. Innan dess är jag inte beredd att fördjupa mig i den.

Jag vill dock säga att jag finner att man i rapporten har gjort en enligt min uppfattning alltför snäv tolkning av begreppet högskolemässig. Högskolemässig innefattar inte uteslutande ämnesdjup och forskningsförberedande insatser, utan också yrkeskunnande och yrkeskompetens. Därvidlag står sig den svenska vårdutbildningen väldigt väl.

En annan aspekt är att man i några av förslagen tänker sig att vårdutbildningarna skall förlängas. Jag tycker att man måste noga överväga det. Det innebär ju en kostnad inte bara för samhället utan också för den enskilde. Vi skall komma ihåg att vissa utbildningar, för kvalificerade sjuksköterskor, i dag är lika långa som en civilingenjörsutbildning, men som bekant har sjuksköterskor något mindre betalt än vad civilingenjörer har. Det måste man också väga in när man tar hänsyn till utbildningarnas framtid.

Anf. 7 MARGITTA EDGREN (fp)

Fru talman! Jag delar vissa av de invändningar som Carl Tham för fram, t.ex. att yrkesrelevansen är oerhört betydelsefull. Men man lade ju 1977 över dessa utbildningar för att göra dem vetenskapliga, och då bör man väl ändå ta ställning till att de inte uppfyller detta. Det är inte så att man inte har tittat även på kopplingen till yrkesrelevansen, utan man har ju tittat på en rad olika faktorer.

Det visar sig också att kostnaderna för utbildningen inte har någon betydelse. Den lilla, rätt billiga sjuksköterskeutbildningen i Vänersborg, dvs. för Älvsborgs läns landstings sjuksköterskor, har klarat sig mycket bra, medan Lund, som jag kommer från, tyvärr tillhör dem som inte är godkända.

Men någonting måste man väl ändå göra för att det inte skall utvecklas ett A-lag och ett B-lag i t.ex. sjuksköterskeutbildningen. Redan nu finns det propåer om att det möjligtvis är så att vissa inte kommer att få lika många sökande som tidigare, att detta påverkar de ungdomar som tänker sig en utbildning inom området.

Anf. 8 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Det är en hel rad olika saker som tas upp här. En sak har att göra med vårdhögskolornas organisation. För närvarande pågår ju i vissa län en sammanläggning av vårdutbildningar med högskolan, efter ett enigt riksdagsuttalande i den riktningen. Det är klart att det också kan bidra till att i vissa avseenden stärka vårdutbildningarna.

Sedan är det frågan om olika högskolors utveckling, och med det system vi har ligger ju det ansvaret på högskoleledningarna, och det bör det nog göra också i framtiden. Men jag utesluter alls inte att vi i statsverkspropositionen skall ha vissa synpunkter och riktlinjer för det här arbetet. Det är bara det att jag i dagsläget inte vill binda mig för detta, eftersom utredningen nyligen har kommit och vi håller på att studera den.

Jag vill till sist ändå understryka det jag sade tidigare, att det inte är lyckligt om man med begreppet högskolemässig uteslutande ser det

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

som en sorts vetenskaplig utveckling. Högskolan måste innefatta såväl yrkesförberedande som ämnesdjup – det går hand i hand. Jag vill undvika en onödig akademisering av vårdutbildningarna i ordets sämre mening. När man t.ex. kallar sjuksköterskeutbildning för vårdvetenskaplig utbildning, är det inte ett steg på vägen till bättre utbildning, utan snarare en eftergift åt en mera traditionell syn på vad högskoleutbildningarna skall erbjuda.

Anf. 9 BEATRICE ASK (m)

Fru talman! Jag blir litet förvånad, för jag tyckte inte att vi fick något besked från utbildningsministern om det bekymrar honom att så pass många som 44 av 113 program kritiserats eller får ett väldigt lågt betyg i den här rapporten. För egen del tycker jag att det är oerhört allvarligt, men jag skulle gärna vilja veta vad ministern tycker om det.

Sedan kommer nästa fråga, nämligen vad man skall göra åt saken. Där skulle jag vilja ha en sak förtydligad. Om jag uppfattade det första svaret rätt var problemet med kraven på längre utbildning att sjuksköterskor skulle kunna begära mer lön. Det kan väl knappast vara regeringens kriterium för att bedöma vilken längd eller vilket innehåll som behövs i olika utbildningar?

Anf. 10 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Beatrice Ask har – som vanligt, höll jag på att säga – missuppfattat vad jag säger. Jag sade inte att sjuksköterskorna har för mycket i lön. Det torde finnas andra åsikter om den saken. Vad jag sade var att om man förlänger utbildningen så är det en kostnad såväl för individen som för samhället.

Man måste tänka sig mycket noga för innan man vidtar sådana förändringar, särskilt som man i det här fallet möjligen är ute i oträngt mål. Det är inte så att svenska vårdutbildningar är dåliga. Däremot kan de behöva förstärkas på vissa punkter. Det är väl snarast det som den här utredningen kan leda fram till, och det kommer vi i så fall att redovisa i höstens statsverksproposition.

Anf. 11 BEATRICE ASK (m)

Fru talman! Jag måste då fråga utbildningsministern: Hur står sig de här utbildningarna, som regeringen alltså inte är bekymrad över, i ett internationellt perspektiv? För några år sedan hade vi problem med att Norge inte ville anställa svenska sjuksköterskor. Det har man rättat till genom att förlänga och förändra utbildningen. Jag misstänker att motsvarande problem kan finnas på andra områden.

Kan man få ett besked om huruvida det finns sådana bekymmer? I så fall måste vi nog ändå titta på utbildningarnas innehåll och inte vara bekymrade över definitionen ”högskolemässig”.

Anf. 12 Utbildningsminister CARL THAM (s)

Fru talman! Som jag precis sade kommer vi från regeringens sida att presentera våra slutsatser med anledning av rapporten i statsverks-

propositionen, och då skall vi också ta ställning till de frågor som Beatrice Ask här reser.

Sysselsättningspolitiska propositionen

Anf. 13 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsministern.

I vårbudgeten fick vi ju inga direkt nya konkreta förslag vad gäller att bekämpa arbetslösheten. Man hänvisade till en sysselsättningsproposition som skulle presenteras nu i maj.

I går kväll hotade – kallas det – arbetsmarknadsministern med att inte lägga fram någon proposition. Vi vill inget hellre än att få behandla förslag som kan göra att vi får ned arbetslösheten, så jag vill fråga arbetsmarknadsministern: Mot vem är egentligen det här hotet riktat? Egentligen är det ju de arbetslösa som drabbas när regeringen nu kanske tänker sitta passiv.

Anf. 14 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Låt mig först korrigera Dan Ericsson på en punkt. Vårbudgeten var ett viktigt inslag i arbetet med att bekämpa arbetslösheten. Dess syfte är att skapa balans i Sveriges ekonomi, och det i sig är en viktig ingrediens i vårt arbete med att halvera den öppna arbetslösheten till år 2000.

När det sedan gäller den sysselsättningspolitiska propositionen, som har varit aviserad till den 28 maj, sade jag i går att arbetsrätten i sak är väldigt viktig som en del i att få ned arbetslösheten, och därmed är den också en viktig del i den här propositionen. Det är den ena sidan av saken. Den andra är att vi för att klara det här målet behöver en nationell samling, dvs. att alla parter i samhället måste hjälpas åt – så ock parterna på arbetsmarknaden.

Därför har jag sagt att om parterna inte är beredda att ta det här ansvaret nu kommer jag också att skjuta på den sysselsättningspolitiska propositionen. Det betyder inte att den inte kommer, men det betyder att den kommer senare.

Anf. 15 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Jag sade inledningsvis att det inte fanns några *nya* konkreta förslag vad gäller att komma åt arbetslösheten, och det fanns det inte i den här vårbudgeten. Det var därför vi hade sett fram emot att regeringen skulle presentera någonting nu i maj.

Arbetsmarknadsministern svarade faktiskt inte på min fråga: Mot vem är egentligen hotet riktat? Om man är passiv vad gäller att bekämpa arbetslösheten drabbar ju detta de arbetslösa.

Det var dock ett intressant besked att arbetsrätten är central för att bekämpa arbetslösheten. Det är ett nytt besked från Socialdemokraterna, som tidigare har sagt att den inte har någon större betydelse för att få ned arbetslösheten. På den punkten vill jag välkomna ministrarnas besked.

Prot. 1995/96:94
9 maj

**Fel! Okänt
växelargument.**

Prot. 1995/96:94
9 maj

Frågestund

Men återigen: Det är de arbetslösa som drabbas om inte propositionen kommer.

Anf. 16 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Jag uppmanar Dan Ericsson att läsa på bättre i den proposition som vi lade fram. Om han gör det kan han se att det där finns en mycket stor utbildningssatsning, som är en del i vår halvering av den öppna arbetslösheten. Han kan också finna att det finns åtgärder för de små och medelstora företagen i form av riskkapitalförsörjning. Det finns säkert ett och annat ytterligare som man, om man bara vill, kan läsa.

Anf. 17 KENT OLSSON (m)

Fru talman! Arbetsrättskommissionen har suttit i ett och ett halvt år. Man kan fråga sig om regeringen inte har någon egen politik över huvud taget i den här frågan utan låter parterna bestämma helt och hållet. Man måste ju ha funderat över vad som skall ske om parterna inte kommer överens i den här frågan.

Jag är väldigt förvånad över att arbetsmarknadsministern säger att det inte skall läggas fram någon proposition utan att den skall skjutas till hösten. Har man ingen som helst beredskap? Har man inga egna åsikter? Är det parterna som helt och hållet skall sköta detta?

Minst fyra ministrar, med den förre statsministern i spetsen, har sagt att arbetsrätten skall lösas. Det står till på köpet i vårpropositionen. Dessutom skall företagarnas villkor förbättras.

Som sagt var: Har man ingen beredskap? Är det parterna och facket som styr när det gäller arbetsrätten och inte regeringen själv?

Anf. 18 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Först har jag en korrigerig. Parterna och facket, sade Kent Olsson. Facket är en av parterna.

Enligt gammal god svensk sed och tradition sköter parterna, dvs. arbetsgivare och arbetstagare, det här. Vi har ännu inte sett resultatet. Regeringen förväntar sig att de skall klara av att ta sitt ansvar i denna väldigt svåra fråga.

Anf. 19 KENT OLSSON (m)

Fru talman! Jag är faktiskt litet förvånad. Det är alltså parterna som numera skall sköta arbetsmarknadspolitiken på det här området; det är inte regeringen som skall lägga fram ett antal förslag.

Min fråga kvarstår. Det kan inte ha varit någon nyhet att detta eventuellt skulle gå i kras. Det har ryktats om detta länge. Men regeringen är alltså inte beredd att göra någonting för alla de människor som i dag är arbetslösa, som har väntat på den proposition som skulle komma.

I vårpropositionen sade man att vi väntar på den stora arbetsmarknadspolitiska propositionen. Nu kommer det alltså ingen, beroende på den här oenigheten. När kommer den då? Om inte parterna kommer överens, då tänker väl ändå regeringen fatta ett beslut? Även om par-

terna skall komma överens skall vi väl inte behöva vänta i två år till på vad regeringen tycker?

Prot. 1995/96:94
9 maj

Anf. 20 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! I mer än ett halvt sekel har de här uppgifterna åvilat parterna. Jag tycker att det vore både illa och dumt att i dag säga: Okej, ni tar inte ert ansvar, då tar vi över. Det är en del, och en väldigt viktig del, i den svenska modell som åtminstone det socialdemokratiska partiet har månat om under detta halva sekel.

Vi vet som sagt ännu inte resultatet. Regeringen har stora förväntningar på att parterna i det här läget tar sin del av ansvaret. Vi i regeringen är beredda att ta vår del.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Oljeutsläppen i Östersjön

Anf. 21 SIVERT CARLSSON (c)

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern med anknytning till Visbykonferensen.

Samtidigt som Visbykonferensen, klokt nog tycker jag, beslöt att prioritera bl.a. miljöinsatser för att rena Östersjön fick kustbevakningen i mina hemtrakter göra ett flertal uttryckningar för att ta itu med nya oljeutsläpp i södra Östersjön. Under de senaste fem åren har oljeutsläppen i Östersjön ökat med 300 %. Det känner vi till. 27 000 oljeskadade fåglar fick skjutas på Gotland bara i fjol. Men i mindre än 5 % av de noterade oljesläppen kan källan spåras.

Självfallet innebär den här utvecklingen ett omfattande hot mot den marina miljön i Östersjön. Jag menar att det är hög tid att oljeutsläpp av det slaget med all kraft beivras och tycker att Visbykonferensen anger en god riktning. Frågan blir därför givetvis: Vilka konkreta åtgärder avser statsministern och regeringen att vidta för att bromsa och helst undanröja det allt större oljehotet i Östersjön?

Anf. 22 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Vi är oerhört bekymrade över att framför allt de här små oljeutsläppen i Östersjön ökar. Den viktigaste insatsen vi kan göra är att bygga ut avfallsstationerna runt Östersjön. I Sverige är det gratis att lämna avfall i hamn, det är det inte i de andra Östersjöländerna.

Vi får nu under våren en principöverenskommelse med alla länder om att de skall få samma system som Sverige har, att kostnadsfritt ta emot avfall i alla Östersjöstater. Därmed hoppas vi att den kanske viktigaste orsaken till oljeutsläppen skall åtgärdas.

Vid miljöministermötet i höst, som följer upp Visbykonferensen, kommer vi också att diskutera övervakningsfrågorna, från svensk sida naturligtvis också polis och åklagares insatser och alla de andra delar som ytterligare kan medföra att vi får ned oljeutsläppen i Östersjön.

Anf. 23 SIVERT CARLSSON (c)

Fru talman! Jag har en kort följdfråga. Jag tolkar detta som att regeringen är beredd att verkligen prioritera den här miljöfrågan. Men vilka

Prot. 1995/96:94
9 maj

**Fel! Okänt
växelargument.**

insatser ser regeringen att övriga stater runt Östersjön konkret kan göra i det här läget, så att det händer någonting snart?

Anf. 24 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! De diskussioner som förs handlar dels om att ställa krav på fartygen som färdas på Östersjön, dels om att ställa krav på hamnarna att ha avfallsanordningar och, som jag sade, kostnadsfritt ta emot avfallet, dels om att satsa ytterligare resurser på övervakning. I dag står Sverige för den ojämförligt största övervakningen i Östersjön. Men det är alltså bra om fler länder tar ett större ansvar för övervakningen. Även polis och åklagare i samtliga Östersjöstater måste prioritera de här frågorna mer.

Utförsäljning av kraftbolag

Anf. 25 EVA GOËS (mp)

Fru talman! Jag förmodar att näringsministern är helt överens med statsministern när det gäller utförsäljning av kärnkraften, dvs. av kraftbolag. Kärnkraften skall nämligen vara i samhällelig ägo, har man beslutat i Sverige. Vi har sett att utförsäljningen går jättesnabbt. I Gränseverken har man sålt ut över 30 % till utländska intressenter, och Sydkraft närmar sig 30 %.

Jag ställde en liknande fråga i fjol vår: Var går gränsen för hur mycket man kan sälja ut? Den frågan skulle jag vilja ha ett svar på från näringsministern.

Anf. 26 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Det går inte att fastställa en exakt gräns. Men vi skall komma ihåg att i Sverige har samhället på olika sätt ett stort ägaransvar i elproduktion och eldistribution.

När det gäller elproduktionen har vi det ansvaret dels genom det statliga Vattenfall, dels genom att många kommuner är engagerade i produktion av energi.

För vår del gäller att Vattenfall skall förbli ett statligt företag. Det skall ha fullmakt att uppträda aktivt på marknaden. Jag har också den uppfattningen att kommunerna i största möjliga mån bör undvika försäljningar. Hittills sker de flesta affärerna mellan de privata intressenterna och inte mellan samhället och privata intressenter.

Anf. 27 EVA GOËS (mp)

Fru talman! Man kan fråga sig vad socialdemokraterna har för motivering till att man skall fortsätta utförsäljningen. Det skulle vara väldigt intressant att höra.

En annan sak är: Kan man kanske tänka sig att decentralisera till landstingen, om man får regionala parlament, så att vi får ett större medborgerligt inflytande över våra naturtillgångar?

Prot. 1995/96:94
9 maj

Frågestund

Anf. 28 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Men, Eva Goës, det är inte staten som säljer, utan det är i huvudsak privata intressenter som säljer.

Det som jag tycker är viktigt att konstatera är att det bland svenska folket finns en väldigt stor uppslutning just runt idén att samhället skall ha ett dominerande inflytande när det gäller kraftproduktionen, vår vattenkraft och även våra kärnkraftsanläggningar. Det har visat sig också de här senaste veckorna. Därför är vårt uttalande mycket tydligt. Det ligger även en proposition i riksdagen som behandlar statligt ägande. Där klargörs just att Vattenfall skall förbli i statens ägo.

Anf. 29 MIKAEL ODENBERG (m)

Fru talman! Statsministerns och näringsministerns uttalanden om att privata företag inte borde sälja delar av sin verksamhet till utländska intressenter om de är verksamma inom vattenkraftsområdet är i och för sig tydliga. Men om detta inte skall stanna vid ett allmänt tyckande från statsministerns och näringsministerns sida måste följdfrågan bli: Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att förhindra privata kraftföretag att sälja delar av sin verksamhet till utländska företag?

Om det är möjligt skulle jag också vilja tillfoga frågan: Finns det några andra branscher där regeringen avser att förhindra utländska intressenter från att engagera sig?

Anf. 30 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Jag vill säga till Mikael Odenberg att det vi har sagt är att staten skall uppträda på precis samma sätt som de privata företagen. Det skall inte vara så att staten och samhället äger ett antal kraftföretag som så att säga skall gå med bundna händer och inte får agera. Nuvarande regering säger att våra företag skall ha samma möjligheter som de privata att agera. Det är det besked vi har gett. Det är också någonting som svenska folket gillar.

Anf. 31 MIKAEL ODENBERG (m)

Fru talman! Det beskedet hälsar jag med tillfredsställelse. Om regeringens ståndpunkt nu är att alla företag, oavsett om de är statligt eller privat ägda, skall agera på samma villkor, och man därmed tar tillbaka uttalandena om att utländska intressenter inte bör få engagera sig i ytterligare omfattning i Sverige, hälsar jag det beskedet med stor tillfredsställelse och konstaterar att det tydligen föreligger en bred enighet.

Anf. 32 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Två saker tar Mikael Odenberg upp. Den ena är hur vi ser på utländskt ägande. Vi vill att samhället och svenska intressen skall ha ett dominerande inflytande då det gäller kraftproduktionen i Sverige. Det tycker vi är viktigt. Det tror vi också att vi har stöd hos medborgarna för. Det är det ena vi säger.

Det andra vi säger är att våra företag skall vara aktiva och även delta i köp. Nu säger Mikael Odenberg att det är bra. Men jag vill påminna Mikael Odenberg om att det inte är så länge sedan som en bor-

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

gerlig regering begärde den här riksdagens fullmakt att få sälja statens innehav i kraftproduktionen.

Arbetslösheten

Anf. 33 ANNE WIBBLE (fp)

Fru talman! Jag hörde arbetsmarknadsministern nyss upprepa påståendet att regeringen vill halvera arbetslösheten. Jag har ingen anledning att betvivla hennes goda vilja. Problemet är bara att det varenda dag kommer ny information som visar att målet verkar bli alltmer avlägset.

Ekonomin stagnerar, skriver industrin. LO var i dag mer pessimistisk än regeringen. Arbetslösheten ökar, redovisar AMS. Dubbelt så många varsel i år som förra året, har det kommit information om i dag. Färre lediga platser, och Arbetsmarknadsverkets chef säger att läget är mörkt.

Arbetsmarknadsministern kan inte lösa detta problem på egen hand, och jag vill därför fråga henne: Vilka initiativ avser hon att kräva från sina kolleger i regeringen för att göra det lättare för företag att anställa fler människor?

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Det är alldeles riktigt att de prognoser vi just nu kan läsa kan förefalla något dystra. Men det får inte föranleda oss att tro att vi inte kan nå målet. Vi är fast beslutna att arbeta för att nå målet, halverad öppen arbetslöshet år 2000.

Det finns en del ljuspunkter i det här litet dystra, nämligen att ungdomsarbetslösheten och arbetslösheten bland de långtidsarbetslösa inte visar samma dystra siffror.

Sedan är det klart att en arbetsmarknadsminister, precis som Anne Wibble säger, inte ordnar jobben. Det kräver självfallet en samordning i regeringen. Den samordningen sker också, och det kommer att visa sig när vi presenterar den proposition som vi tidigare talade om.

Men det räcker inte. Det är därför jag i går sade att vi måste ha en nationell samling för jobben. Det är inte bara regeringen eller denna riksdag utan också arbetsmarknadens parter och andra intressenter i Sverige som måste dra åt samma håll för att vi skall nå målet.

Det är därför som jag har sagt att vi skjuter på propositionen om vi inte får ett resultat i morgon. Arbetsrättsfrågan är viktig både psykologiskt och i sak. En lösning skulle visa att andra än regeringen är beredda att ta sitt ansvar.

Anf. 35 ANNE WIBBLE (fp)

Fru talman! Det är intressant att höra arbetsmarknadsministern lägga denna stora betydelse vid arbetsrätten. Det är en mycket stor nyhet, får man nog ändå säga. Jag tillåter mig nog ändå att betvivla att detta skulle vara tillräckligt. Min fråga kvarstår därför. Margareta Winberg har inte svarat på den.

Vilka initiativ avser hon att kräva från sina regeringskolleger för att den samlade politiken skall ges en inriktning som leder till flera jobb –

inte färre? De förslag som regeringen som helhet har presenterat hittills har i verkligheten medverkat till att arbetslösheten stiger – inte sjunker. Det krävs initiativ från regeringens och i synnerhet arbetsmarknadsministerns sida.

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 36 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Jag skall gärna ge Anne Wibble några exempel. Det kanske viktigaste exemplet är att vi har en finansminister som till skillnad från tidigare finansministrar orkar hålla i ekonomin så att våra företag i Sverige och privata enskilda individer slipper räntor på upp till 500 %. Det har hittills visat sig att den nuvarande finansministern klarar det. Räntan har sedan vi tillträdde gått ned med över 3 %. Det är ett mycket viktigt bidrag till att få i gång jobben i Sverige.

I detta arbete är näringsministern, miljöministern, kommunikationsministern osv. involverade. Regeringen – åtminstone denna regering – är ett lag. Vi arbetar tillsammans. Varje minister bidrar på sitt vis.

Anf. 37 ANDRE VICE TALMANNEN

Jag tillåter Anne Wibble att göra ett mycket kort inlägg.

Anf. 38 ANNE WIBBLE (fp)

Fru talman! Tack för det! Jag är mycket ledsen över att arbetsmarknadsministern inte vet mer än att hon tror att någon enskild individ har betalat 500 % ränta. Det är beklämmande.

Jag tycker att regeringens nuvarande inriktning, som leder till färre jobb och flera konkurser i goda tider, är en usel prestation. Jag efterlyser fortfarande den kursomläggning som skall innebära flera jobb. Arbetsmarknadsministern har faktiskt ett ansvar för att ta initiativ i den frågan.

Anf. 39 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Det initiativet kommer.

Jag vill ställa en motfråga. Om det inte var 500 %, hur mycket var det då?

Anf. 40 ANDRE VICE TALMANNEN

Nu går ordet vidare till Karin Starrin.

Anf. 41 KARIN STARRIN (c)

Fru talman! Jag hade också en följdfråga till arbetsmarknadsministern beträffande arbetsrätten.

Jag tvivlar inte heller på arbetsmarknadsministerns ambition när det gäller att verkligen få ned arbetslösheten. När vi åker runt och besöker olika företag och företagare får vi ofta två återkommande besked. Det gäller att få ned räntorna, och det gäller att ändra arbetsrättslagstiftningen.

Prot. 1995/96:94
9 maj

Frågestund

Är arbetsmarknadsministern, när man nu tenderar att inte komma överens i Arbetsrättskommissionen, beredd att lagstifta om arbetsrätten?

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Den frågan går inte att besvara i dag, eftersom vi inte vet vilket resultat Arbetsrättskommissionen kommer att komma fram till.

Anf. 43 KARIN STARRIN (c)

Fru talman! Jag tycker att vi bör kunna lämna företag och företagare besked om vilken ambition som regeringen har när det gäller att fixa många nya viktiga och värdefulla jobb. Vi vet att det är högt prioriterat hos företagen att komma till rätta med nyanställningar, övertid etc. Jag tycker att det skulle vara på sin plats att arbetsmarknadsministern i dag lämnar beskedet att det blir lagstiftning om det inte blir någon överenskommelse.

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Rent principiellt vore det fel att föregå ett resultat som vi ännu inte vet någonting om. Det är för övrigt inte jag som är huvudansvarig för arbetsrätten, utan det är Ulrica Messing. Hon kommer att få förslaget presenterat för sig i morgon bitti, och därefter är hon beredd att lämna kommentarer till den vidare hanteringen.

Vapenexport till Indonesien

Anf. 45 EVA ZETTERBERG (v)

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern. Det gäller Sveriges agerande på det internationella planet.

Sverige uttalade via statsrådet Mats Hellström när den nya regeringen tillträdde hösten 1994 mycket klart att den svenska politiken vad gäller krigsmaterielexporten skulle vara ytterligt restriktiv och att det inbegrep stopp för vapenexport till Indonesien.

Nu har enligt massmedierna uppgifter kommit om att regeringen har fattat beslut om att tillåta sådan export. I morse medverkade Leif Pagrotsky i ett inslag i morgonprogrammet på TV. Det framgick inte alls klart huruvida regeringen anser att det är acceptabelt med vapenexport till Indonesien.

Svensk utrikespolitik inbegriper ett väldigt starkt engagemang för mänskliga rättigheter runt om i världen – vilket Indonesien inte respekterar – och en restriktiv vapenexportpolitik. Jag vill fråga statsministern om det är förenligt med en export till just Indonesien.

Anf. 46 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)

Fru talman! Statsministern har fördelat arbetet så i regeringen, att det är jag som skall svara på sådana frågor.

Svaret är att vi har en ytterligt restriktiv vapenexportlagstiftning. Vi har en ytterligt restriktiv praxis inte minst gentemot Indonesien. Det

sker som Eva Zetterberg mycket väl vet i princip inga nya åtaganden som gäller normala vapen.

Utan att nu behöva gå in på det konkreta ärende som har tagits upp i tidningarna vill jag säga att det inte har skett någon ändring. Jag planerar för min del inte att genomföra någon ändring. Vi kommer att förbli restriktiva så länge vi gör den bedömning vi gör av Indonesien.

Prot. 1995/96:94

9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 47 EVA ZETTERBERG (v)

Fru talman! Jag förstår att regeringen har gjort denna uppdelning och att Göran Persson gärna lämnar frågan vidare. Men jag ställde frågan just till Göran Persson därför att jag anser att Leif Pagrotsky inte har givit tydliga svar i massmedierna på denna fråga.

Anser regeringen och statsrådet Leif Pagrotsky att det är förenligt med en restriktiv vapenexport från Sveriges sida att acceptera försäljning av fartygskanoner till Indonesien?

Anf. 48 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)

Fru talman! Sveriges riksdag har fattat beslut om lagar av olika slag, bl.a. gällande sekretess, som jag tycker att det är rimligt att jag som statsråd följer. Jag konstaterar att Eva Zetterberg, som sitter i den rådgivande nämnden, har samma sekretess och tydligen respekterar den. Hon har inte pratat särskilt tydligt om saker som hon får höra där.

Jag blir väldigt förvånad när jag hör ledamöter av Sveriges riksdag som tycker att jag skall strunta i de lagar som riksdagen har preciserat och bryta mot dem för att man av olika skäl vill ha klara besked och papperna på bordet.

Om riksdagsledamöterna tycker att sekretessreglerna är för stränga är det mitt förslag att dessa ledamöter motionerar om att de skall ändras och göras öppnare och mindre stränga. Då skall jag, fullständigt lojalt med de reglerna, följa dem och redovisa allt som pågår.

Men nu är reglerna som de är, och jag följer dem. Därför tycker jag att den typen av frågor är orimliga. Därför kan jag i dag bara svara att vi fortsätter att följa en ytterligt sträng regim när det gäller vapenexport till hela världen och i synnerhet till Indonesien. Vi lämnar dispens i väldigt speciella fall och till vissa länder. Närmare konkretion kring detta anser jag mig vara förhindrad att ge.

Jag kan också säga om den sekretess det gäller, dvs. affärssekretessen och utrikessekretessen, att det inte är upp till mig att bestämma vad gäller företaget om detta är offentligt eller inte. Det är företagets sak att berätta om detta, och min erfarenhet är att det sker förr eller senare. När det då blir offentligt kommer jag självfallet att redovisa de motiv som vi har haft i regeringen för de åtgärder som vi har vidtagit. Men jag kommer inte att bryta den lagstadgade sekretessen och lämna ut uppgifter som kan skada enskilda företag eller enskilda människor.

Anf. 49 BENGT HURTIG (v)

Fru talman! Om vi tänker oss hypotetiskt att det här godkännandet av vapenexporten till Indonesien trots allt har ägt rum, är nog bedömningen den att det har skett en glidning i begreppet följdleveranser. Det

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

här öppnar ju möjligheten för att vi för all framtid kan leverera vapen till länder där mänskliga rättigheter kränks, när vi en gång har börjat.

Jag lyssnade uppmärksamt på Leif Pagrotsky när han var i TV, och han sade då att det förekom överläggningar på europeisk nivå mellan ministrarna om just vapenexportfrågor, men att besluten var nationella. Är det så att en sådan här glidning i tolkningen av begreppet följdleveranser kan ha påverkat regeringen i de diskussioner som har förts i ministerrådet?

Anf. 50 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)

Fru talman! Jag är inte medveten om någon glidning i tillämpningen av de här reglerna, och jag tänker för min del inte göra det här till en regel som går att tillämpa precis hur som helst. Vi har en ordning som riksdagen har beslutat om för hur riksdagen skall ha insyn i och inflytande över dessa frågor trots att de måste hanteras under sträng sekretess. En så bred samsyn som möjligt kommer att eftersträvas på samma sätt som i det förflutna, och om frågorna är alltför kontroversiella och inte samlar brett stöd kommer jag inte att på egen hand driva någon sorts personlig särskilt expansiv linje.

Vad gäller det internationella samarbetet fick jag en fråga om den här resolutionen i EU-parlamentet, och valde då att säga att vi inte har någon överstatlighet i EG. EG är i dessa frågor ett samarbete mellan länder. EG tvingar inte oss till någonting. Något mer än detta har jag inte sagt, och att EG skulle ha tvingat oss att glida i definitionen av vad som är följdleverans och systemleverans är inte riktigt. Något sådant tvång finns inte, och om det jag sade i radio eller TV kunde tolkas på det sättet så var det fel.

Anf. 51 BENGT HURTIG (v)

Fru talman! Jag hade nog inte något intryck av att statsrådet hävdade att man hade tvingats till att följa detta, men det är ju inte omöjligt att man påverkas av de resonemang som förs om värderingar när det gäller vad som är följdleveranser och inte i ministerrådet. Det har, såvitt jag förstår, inte statsrådet dementerat.

Anf. 52 EVA GOËS (mp)

Fru talman! Jag undrar: Varför denna eftergift? Jan Nygren sade i ett KU-förhör nyligen att kanoner inte hör till följdleveranser, och jag vill bara höra om kanoner hör till följdleveranser eller inte.

Anf. 53 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)

Fru talman! Jag vet inte vad Jan Nygren har sagt i den ännu inte offentliggjorda utfrågningen i konstitutionsutskottet. Jag har tidigare lärt mig att Eva Goës använder citat på ett sätt som gör att jag inte kan stå här och kommentera dem. Det hon har refererat tidigare har inte stämt.

Det finns ingen automatik i begreppet följdleverans. Det sker en tolkning i varje enskilt fall, och den sker under full insyn av alla de partier i riksdagen som vill vara med om den. Bara för att detta är hemligt behöver det inte vara något fuffens med det.

Möjligen kan Jan Nygren ha pratat om att det självfallet inte existerar någon automatik i att man kan få sälja 100 kanoner bara för att man har sålt en kanon. Det görs en mycket noggrann prövning i varje enskilt fall.

Prot. 1995/96:94
9 maj

Frågestund

Den ekonomiska politiken

Anf. 54 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! Vi ser nu, herr statsminister, följderna av återgången till den 80-talspolitik som ledde till arbetslöshet, bankkras och att Riksbanken tvingades höja räntan till 500 %. Tillväxten har gått i stå, arbetslösheten ökar återigen och hushållen kläms som i ett skruvstäd mellan massiva skattehöjningar och minskade transfereringar. Räntan på investeringar i bostäder och i nya jobb fortsätter att vara orimligt hög till följd av det bristande förtroendet för den långsiktiga politiken.

Jag skulle vilja fråga statsministern: När tänker statsministern lägga om sin regeringspolitik så att tillväxten kan ta fart, massarbetslösheten elimineras och bidragsberoendet börja minska?

Anf. 55 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Så kraftfull har åtstramningen varit och så enormt har skruven dragits åt att vi också har dragit med oss Tyskland i fallet – och Frankrike och stora delar av västvärlden i övrigt. Så kan man, litet raljerande, bemöta Bo Lundgren. Att inte förstå att vi nu är inne i en recession i Europa och att inte begripa att Sverige påverkas av detta, det är att göra partipolitiken överordnad sunt förnuft.

Vad vi nu har att göra, Bo Lundgren, är att inte hamna i det läge som vi hamnade i senast vi hade en konjunkturnedgång, nämligen ett läge då vi släpper efter vad gäller statsfinanserna, släpper fram dem som vill sänka skatterna kraftigt och låter dem som vill genomföra reformer få sin vilja fram. Då hamnar vi återigen i det moras som en gång i tiden ledde Sverige fram till en statsfinansiell krasch. Det är det det nu handlar om.

Konjunkturer växlar och går upp och ned. Just nu går de ned. Det förbyts så småningom i en uppgång. Då skall Sverige vara starkt och rustat för att ta för sig av detta. Därför satsar vi på utbildning, därför satsar vi på riskkapitalförsörjning, därför kommer vi att lyfta fram de miljöpolitiska frågorna, därför utvecklar vi näringspolitiken och därför håller vi envist fast vid att inte låta statsfinanserna förfalla igen. Men glöm inte, Bo Lundgren, att perspektivet numera är europeiskt, minst, och då förstår man bättre den situation som Sverige för närvarande möter.

Anf. 56 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! Statsministerns problem är följande: I Europa går tillväxten ned, och i Sverige ligger tillväxten i år ungefär på hälften av Europas nivå. Detta är inte konjunkturproblem, det är strukturproblem.

Det gläder mig att statsministern nu inser att den politik han förde eller ville föra 1993, med ofinansierade momssänkningar och mycket

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

annat släpphänt, var fel och att han fullföljer den budgetsanering som den dåvarande regeringen inledde. Det jag är bekymrad över är att statsministern nu raljerar över att andra, jag själv och många andra i kammaren, vill ändra arbetsrätten och skapa förutsättningar genom att inte överbeskatta riskkapital för en expansion.

Frågan är återigen: Är statsministern nöjd med dagens situation och med dagens utveckling där det går sämre för Sverige än för Europa i övrigt? När tänker statsministern lägga om politiken för människornas skull?

Anf. 57 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Ingen kan vara nöjd med utvecklingen i Europa i dag. Jag hade tillfälle för några dagar sedan att umgås med ett av våra södra grannländers förbundskansler, Kohl. I de samtalen var det alldeles tydligt att tyskarna brottas med exakt samma problem som vi har i Sverige. De söker lösningar precis som vi söker lösningar. Därvidlag finns ingen som helst anledning att säga att det vi gör är rätt avvägt i alla delar och att det de gör är fel avvägt i alla delar. Låt oss vara öppna för en diskussion. Men att inte se konjunkturförloppet är faktiskt att göra den här debatten våldsamt ytlig.

Slutligen, Bo Lundgren, som ju har fått pröva sitt recept en gång på att ordna tillväxt i svensk ekonomi: Läs gärna in till kammarens protokoll resultatet i form av tillväxtsiffror för de år då Bo Lundgren hade nästintill personligt ansvar för den ekonomiska politiken i Sverige. Vilka blev siffrorna?

Anf. 58 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! Eftersom vi har en eftersläpning vad gäller effekterna av ekonomiskpolitiska beslut tänkte jag bara läsa in i protokollet att tillväxten 1994 och 1995 var bra, riktigt god. Den har numera slappnat av. Den har gått i stå. Det är följden av statsministerns politik.

Anf. 59 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Det är ett rekord i fräckhet att Bo Lundgren vill läsa in tillväxtsiffrorna under vår regeringsperiod i protokollet. Jag efterfrågade de år då han hade ansvaret för det hela. Som kammarens ledamöter känner till är det inte första gången jag ställer den frågan.

Bo Lundgren! Vad blev resultatet när ni fick pröva er ekonomiska politik utöver 500 % ränta, som vi tidigare i dag har hört talas om?

SAS

Anf. 60 TORSTEN GAVELIN (fp)

Fru talman! Jag vill rikta mig till kommunikationsministern med en fråga om SAS många inställda flygturer som har drabbat passagerarna hårt.

Enligt ett TT-telegram tvingades SAS att ställa in över hundra flygningar de tre första dagarna förra veckan.

SAS är ett statsägt företag. Därför har regeringen ett speciellt ansvar. Dessutom är SAS i monopolställning på många destinationer. Det är svårt att konkurrera med SAS på grund av dess storlek.

Avser statsrådet att vidta några åtgärder mot SAS för att tredje man, passagerarna, inte skall drabbas så som de har gjort, och i så fall vilka?

Prot. 1995/96:94
9 maj

Frågestund

Anf. 61 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Om det vore så enkelt att vi kunde beordra SAS att anställa nya piloter kanske vi skulle göra det. Men jag är inte säker på att den bästa lösningen är att göra det på en gång.

SAS är ett mycket delägt företag. Den svenska staten äger en och en halv sjundedel. En och en halv sjundedel ägs av det svenska näringslivet.

Jag skall bli något seriös och säga att det naturligtvis är ett problem när ett företag som i stort sett har monopol på inrikesflygningarna inte klarar av sin uppgift. Därför är det av politiskt intresse att vi också diskuterar hur SAS skall klara av sin personalpolitik. Det gör vi.

Anf. 62 TORSTEN GAVELIN (fp)

Fru talman! Uppenbarligen har SAS problem med pilotfacket. Striden mellan fack och företag går ut över passagerarna. Statsrådet ämnar kanske inte ta kontakt med företagsledningen. Men jag kanske kan fråga om statsrådet ämnar ta kontakt med pilotfacket för att hjälpa till att reda ut den här trassliga historien.

Anf. 63 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Vi utövar ett aktivt ägande av den lilla del som vi har. Men jag vill inte gå så långt som till att stå i den här talarstolen och utöva ministerstyre över SAS vd eller de andra parterna i den här konflikten. Man skall kanske inte kalla det för en arbetsmarknadskonflikt, men det är klart att det handlar om arbetsmarknadens parter. Jag är övertygad om att någon snabbt skulle anmäla mig till KU om jag skulle göra så.

Miljövänliga bilar

Anf. 64 CARL-JOHAN WILSON (fp)

Värderade talman! Vi har kunnat läsa en del uttalanden av vår miljöminister om miljöproblemen med bilar.

Häromdagen var jag inne i en liten bilverkstad hemma i Bodafors. Det hade varit bra för mig om miljöministern hade varit med. I den här bilverkstaden sade de:

Det talas så mycket om att de nya bilarna måste bli mer miljövänliga. Men vad görs för att vi som inte har råd att köpa nya bilar, utan måste dras med och reparera de gamla, skall kunna medverka till en bättre miljö vad gäller bilarna?

I det yttrandet låg en fråga till miljöministern: Kan och vill regeringen göra någonting för att underlätta för de bilägare som inte har råd

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

att köpa nya bilar att medverka till en bättre miljö, t.ex. genom ett stöd för katalysatormontering?

Anf. 65 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Jag tror att de två bästa insatser som vi kan göra är att fortsätta regeringens politik för att arbetslösheten skall halveras och räntan sänkas jämfört med hur det var under den borgerliga regeringens tid.

Anf. 66 CARL-JOHAN WILSON (fp)

Värderade talman! Jag är inte säker på att det hade underlättat för mig om miljöministern, med det svaret, hade varit med i bilverkstaden.

Värderade miljöminister! Det finns även i ert parti många som, trots att de har arbete, inte har möjlighet att ha annat än gamla bilar. De behöver få ett ärligt svar. Kan man göra någonting för att ge dem en chans att förbättra sina bilar utan att de därmed behöver avstå från all annan konsumtion?

Anf. 67 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Skämt å sido tror jag ändå att man skall se att nybilsförsäljningen går ner i tider med arbetslöshet och ekonomiska problem. När man lyckas få ner arbetslösheten och räntan ökar också bilinköpen.

Under en sådan här period, då vi har problem med nybilsförsäljningen, är det inte genom bidrag till gamla bilar som vi kan få ner utsläppen. Det handlar fortfarande om att försöka satsa på nybilsförsäljningen och försöka se till att vi får så rena nya bilar som det någonsin är möjligt.

Anf. 68 ANDRE VICE TALMANNEN

Eftersom Carl-Johan Wilson tidigare varit så kortfattad får han en tredje följdfråga.

Anf. 69 CARL-JOHAN WILSON (fp)

Värderade talman! Ibland bedömer man hur duktiga politiker är efter hur de kan klara en debatt utan att svara på frågan. Detta är ett exempel som skulle kunna falla inom den bedömningen.

Jag tycker att dessa bilägare inte har fått något svar. Jag skall åka hem till dem i morgon och tala om att miljöministern sade att de har råd att köpa nya bilar om arbetslösheten minskar. Det hjälper inte alla dessa människor. Kan inte miljöministern säga någonting om regeringen vill göra någonting som kan underlätta för dem att behålla sina bilar och med hjälp av katalysatorer förbättra miljön?

Det skulle vara hemskt roligt om ministern kunde göra det. Annars kan hon säga att hon tyvärr inte kan svara på frågan. Då kan jag nämligen säga det till dessa människor.

Anf. 70 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Vi eftersträvar nya bilar med katalysatorer. Vi eftersträvar att man skall ta hand om sina gamla bilar så att katalysatorerna

fungerar och räcker längre. Vi eftersträvar energieffektiva bilar. Däremot kan jag inte gå ut och lova någon form av ekonomiska bidrag till bilägarna för att man skall satsa på de gamla bilarna. Det är någonting sådant som jag läser in i frågan. Det skulle dessutom vara en felaktig politik. Det ger mycket mindre effekter på miljön än att man ser till att få bra nya bilar på den bilmarknad som trots allt kommer.

Prot. 1995/96:94
9 maj

***Fel! Okänt
växelargument.***

Anf. 71 GÖTE JONSSON (m)

Fru talman! Jag har en följdfråga till miljöministern med anledning av det här.

Det är ett faktum att vi i Sverige har en mycket gammal bilpark. Genomsnittet är över tio år. Det är intressant att höra miljöministern svara Carl-Johan Wilson att hennes och regeringens målsättning är att man i stället skall kunna köpa nya bilar.

Vad har miljöministern för strategi för att vi skall kunna stimulera nybilsförsäljningen? Såvitt jag kommer ihåg kom det så sent som i dag propåer också från LO om att man skulle försöka vidta sådana politiska åtgärder att man kan få till stånd en ökad nybilsförsäljning och därmed också en bättre trafikmiljö. Vad är miljöministerns recept?

Anf. 72 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Man kan konstatera att det är ett bra betyg på både bilprovningen och den svenska bilindustrin att vi har bilar som håller länge i Sverige. Man kan också konstatera att nybilsförsäljningen går i cykler, som jag har sagt tidigare. Dessutom görs en översyn av vägtrafikbeskattningen där man bl.a. kommer att se över nybilsförsäljningen i jämförelse med gamla bilar.

Upphandlingen i SJ

Anf. 73 TOM HEYMAN (m)

Fru talman! Jag har en fråga till kommunikationsminister Ines Uusmann.

I samband med Stockholms tingsrätts prövning av upphandlingen i SJ har man från SJ:s sida medgett två ganska allvarliga brister i sitt kalkylsystem. Det gäller den upphandling som BK Tåg förlorade på sin tid.

SJ säger att en nyanställd gjorde fel och att det var för låga värden. Med tanke på den vikt som den här upphandlingen hade var det väl inte direkt sannolikt.

SJ erkänner inte ens en gång att man har gjort något fel utan säger att man inte räknat med de fasta kostnaderna utan bara rörliga kostnader i sin kalkyl. Det här är ett elementärt kalkylfel i alla upphandlingssituationer. Tänker kommunikationsministern göra något för att förbättra SJ:s kalkylmetoder?

Anf. 74 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Återigen vill jag inte utöva ministerstyre gentemot Stig Larsson. Däremot kan jag meddela att regeringen avser – och det gör vi

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

i fullt samförstånd med SJ – att använda utomstående konsult hjälp för att gå igenom SJ:s ekonomi så att den här typen av lustiga frågor inte skall behöva uppstå.

Anf. 75 TOM HEYMAN (m)

Fru talman! Efter det att den här upphandlingen gjordes på sin tid har det skett en mängd upphandlingar av länstrafik där SJ har tagit hem samtliga anbud. Det är inte så konstigt när man förstår vilken kalkylmetod SJ har tillämpat. I framtiden kommer detta att bli än viktigare i och med att länsbolagen får större frihet att köra själva på spåren.

Jag tackar för beskedet och hoppas att den här översynen av kalkylmetoderna görs snart.

Energiskatter

Anf. 76 LARS BÄCKSTRÖM (v)

Fru talman! Jag har en fråga till näringsminister Anders Sundström.

Regeringen har föreslagit en höjning av produktionsskatterna på viss elkraft. Den skattehöjningen kan drabba vissa enskilda företag mycket svårt, några hotas av nedläggning.

Är statsrådet beredd att medverka till att ge lindringar till dessa företag? Det gäller bl.a. företaget Vargön Alloys.

Anf. 77 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Först energiskatterna: Vi genomför en mycket stor satsning på utbildning och kompetens. Det kostar sammantaget drygt 10 miljarder kronor. Den satsningen på utbildning finansieras till hälften via arbetsmarknadspolitiken, till en fjärdedel av konsumenterna i Sverige och till en fjärdedel av näringslivet genom energiskatter. Jag anser att alla bör vara med och betala satsningen på utbildning och kompetens. Jag är övertygad om att också näringslivet har glädje av den satsningen. Jag tycker att det glöms bort när vi talar om energiskatterna. Det var den första synpunkten.

Den andra synpunkten är att energipriset består av skatter, produktionspris, distributionspris och vinst. När ett kraftbolag förhandlar med ett företag har man att ta ställning till om man skall ta ut ett pris som gör att företaget inte överlever och därmed inte heller säljer kraften eller om man skall lägga priset på en sådan nivå att både kund och leverantör kan överleva. Det är inte en fråga för mig, utan det är en fråga mellan kund och leverantör.

Anf. 78 LARS BÄCKSTRÖM (v)

Fru talman! Jag vädjar till näringsministern att inta en annan hållning. Sverige har inte råd att tappa ett antal större industriföretag. Jag kan inte överlåta det här så lättvindigt till något slags marknadslösning. Näringsministern bör ompröva detta. Det är min vädjan. Vi har inte råd att tappa industriföretag, näringsministern.

Anf. 79 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Jag är kanske litet förvånad över att Lars Bäckström oroar sig över energipriserna. Jag har en känsla av att Lars Bäckström i andra sammanhang rätt flitigt deltar i en debatt som handlar om kraftigt höjda elpriser, men då av andra skäl, och nu intar en helt annan ståndpunkt. Jag har samma uppfattning som den som Lars Bäckström nu gav uttryck för, nämligen att det är viktigt att vi behåller konkurrenskraftiga elpriser. Jag kommer att jobba för det.

När man lyfter fram ett enskilt exempel på hur ett företag drabbas eller gynnas vill jag nämna att elpriset inte bara bestäms av skatter utan också av produktion, distribution och vinst. Det ligger i både leverantörs och kunds intresse att hitta en sådan lösning att företagen överlever.

Anf. 80 LARS BÄCKSTRÖM (v)

Fru talman! Det är mycket riktigt, näringsministern, att vi har medverkat till höjda koldioxidskatter men också till lätnader för energiintensiv industri. Samma kreativitet måste regeringen kunna visa på egen hand i denna fråga.

Anf. 81 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Jag har en känsla av att det finns en del andra litet större energifrågor än bara koldioxidskatten, där Lars Bäckström driver en ståndpunkt som naturligtvis kostar mycket mer än vad dagens energipriser ger och som kräver kraftigt höjda energipriser. Det gäller att ha ett sammanhållet budskap, och det tycker jag inte att Lars Bäckström har.

Anf. 82 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! Det är en ganska anmärkningsvärd debatt. Det är en sak att höra regeringschefen raljera över människors situation, men nu får vi också höra näringsministern fungera som ett slags avvecklingsminister – inte bara när det gäller kärnkraften utan han säger också: Vi skall göra en utbildningssatsning, den måste finansieras, då skall vi höja energiskatterna.

Det intressanta är ju analysen av vad energiskatterna leder till. De leder till att enskilda företag får problem, för de leder till kostnadshöjningar. Inser inte näringsministern det? Att gå från arbetslöshetsminister till avvecklingsminister är ganska anmärkningsvärt. Inser inte näringsministern att alla dessa skattehöjningar skapar problem för företagen och för människorna som tappar jobben?

Anf. 83 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Bo Lundgren har provat det andra receptet, nämligen att sänka skatter och samtidigt inte finansiera verksamheter. Det var ingen lysande period för svenskt näringsliv. Det var ren katastrof. Den här regeringen tar faktiskt fram 10 miljarder kronor för att satsa på utbildning och kompetens. Vi lånar inte till det, utan vi tar fram pengarna. En del av den satsning, närmare en fjärdedel, finansieras av

Prot. 1995/96:94

9 maj

Frågestund

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

näringslivet. Resten finansieras av konsumenterna och dem som finns inom arbetsmarknadspolitiken.

Är det orimligt, Bo Lundgren, att näringslivet står för en fjärdedel av finansieringen för att satsa på utbildning och kompetens? Jag trodde att Bo Lundgren och jag tyckte att det var bra att höja kunskandet därför att det är garanten för nya jobb. Men den enkla lösningen att någon annan alltid skall betala eller t.o.m. den enklaste av alla, att ingen betalar utan vi lånar till utbildning, var inget bra recept.

Anf. 84 BO LUNDGREN (m)

Fru talman! En så tillbakablickande regering som vi har nu får man väl skåda efter. Jag tänker inte ta debatten om hur näringsklimatet, som var dåligt 1991, förbättrades 1994 enligt de bedömningar som har gjorts. Den intressanta frågan är: Har vi verkligen en näringsminister som inte begriper att höjda skatter för företag, i det här fallet energiskatter, tidigare riskkapital- och dubbelbeskattning, leder till försämringar?

Vi är överens om att varje utbildningssatsning, även om vi har synpunkter på den som regeringen föreslår, måste finansieras fullt ut. Det finns ingen diskussion i den frågan. Men nu är frågan: Inser inte näringsministern att dessa höjda energiskatter höjer kostnaderna, leder på samma sätt som många andra skattehöjningar till att företag kommer att avvecklas, jobb kommer att försvinna?

Anf. 85 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Helt kort till Bo Lundgren, som tydligen vikarierar för Tobisson i dag.

Att tro att man kan bedriva verksamhet utan att betala för den är rätt märkligt. Låt oss säga att Bo Lundgren ställer frågan så här: Skulle näringsministern vilja höja skatten om vi inte genomförde utbildnings-satsning? Självklart inte! Inte genomför vi skattehöjningar bara för att genomföra dem, utan vi gör det när det behövs.

Bo Lundgren bedyrar att utbildningssatsningen behövs. När den behövs måste man också betala den. Vi betalar den till en fjärdedel via näringslivet. Jag tror faktiskt att näringslivet förstår att det är i Sveriges och näringslivets intresse att öka satsningar på utbildning och kompetens. Näringslivet skulle vara bekymrat om Bo Lundgren sade att man inte behövde den satsningen.

Anf. 86 BEATRICE ASK (m)

Fru talman! Jag har en följdfråga till näringsministern.

Jag tänker inte recensera debatten eller olika uttalanden, men jag förstår att regeringen inte tror på politiken att sänka skatter för att skapa fler jobb och fler företag. Då skulle jag vilja fråga: Hur många nya jobb bedömer regeringen att vi kommer att få med hjälp av höjd energiskatt och andra höjda skatter som tas ut av företagen?

Anf. 87 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Jag tycker att det här är en litet väl enkel debatt för Sveriges parlament. Socialdemokratin och regeringen höjer ju inte skatterna för deras egen skull. Vi bedriver ju här i landet en verksamhet med välfärd, utbildning och investeringar i offentlig sektor som också måste betalas.

I det här fallet finansierar vi en utbildning till 50 % med skattehöjning, till 50 % med besparingar. Det gör vi för att vi tror att det är bra för Sverige att man ökar kunnandet och kompetensen och bygger ut högskola och gymnasieskola för att öka kunnandet. Vi tror också att det måste betalas.

Att det väcker sådan förvåning hos moderaterna måste ju väcka förstämning hos dem röstar på er.

Anf. 88 BEATRICE ASK (m)

Fru talman! Jag tänker inte recensera tonen i debatten, eller uttala mig om vad som är enkelt.

Jag förstod att det tidigare handlade om att regeringen anser att en väsentlig del av den ekonomiska politiken är höjda skatter, bl.a. energiskatter. Mot den bakgrunden, och eftersom vi också i dag har diskuterat att vi vill ha fler i arbete, undrar jag hur många jobb regeringen bedömer att man kan åstadkomma med dessa höjda företagsbeskattningar. Det är ju en fråga som inte har med utbildningssatsningarna att göra.

Anf. 89 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Jag vill återigen betona att socialdemokratin och regeringen inte anser att den viktigaste ekonomiska frågan är att höja skatter. Det viktigaste för Sverige är att vi ser till att vi har ett Sverige som fungerar, att vi har välutbildad arbetskraft, fungerande infrastruktur, kunnande och kompetens, att vi har tillgång till billiga pengar, låga räntor och billigt kapital, dvs. allt som krävs för att ett näringsliv skall fungera.

En del i den ekonomiska politiken är också att ha statsfinanserna i ordning. Det är också en viktig del av den ekonomiska politiken. Det kan man åstadkomma på två sätt: genom besparingar och genom skattehöjningar. Nästan alltid krävs båda delarna.

Just utbildningssatsningen är ett praktexempel på detta. Hälften finansieras via besparingar, hälften finansieras via skattehöjningar.

Om ni lär er litet av det finns chansen att ni också får regera någon gång. Så länge ni tror att man finansierar verksamhet enbart genom nedskärningar kommer ni inte att lyckas.

Arbetslösheten

Anf. 90 SONJA REMBO (m)

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern med anledning av löftet om halvering av arbetslösheten till år 2000. Det har ju varit en stor fråga i debatten ända sedan regeringen tillträdde.

Prot. 1995/96:94

9 maj

Frågestund

Prot. 1995/96:94
9 maj

Frågestund

När regeringen upptäckte att det inte fanns några snabba lösningar på problemet, vilket man uppenbarligen trodde första halvåret 1995, tillsattes i rask följd tolv tretton olika utredningar som mer eller mindre hade beröring med arbetsmarknadspolitiken.

Ett stort antal människor, svenska och utländska experter, engagerade sig i det arbetet. Plötsligt skulle samtliga utredningar vara klara till den sista februari – i god tid före den egna partikongressen. Ur detta sammelsurium skulle det nu i vår komma en sysselsättningspolitisk proposition. I dag har vi fått höra att den är skjuten på framtiden. Hela arbetsmarknadsproblematiken står nu och faller med arbetsrätten.

I går fick jag i min hand en inbjudan undertecknad av statsministern. Det gäller en konferens som skall hållas i Göteborg nästa vecka om full sysselsättning. Det är ett stort jippo med en lång rad svenska och utländska experter.

Anf. 91 ANDRE VICE TALMANNEN
Sonja Rembo måste ställa en fråga nu.

Anf. 92 SONJA REMBO (m)
Fru talman! Jag kommer till frågan nu. Allt detta hänger ihop. Jag vill fråga statsministern: Har regeringen över huvud taget någon strategi för arbetslösheten, eller letar ni efter en strategi?

Anf. 93 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)
Fru talman! Eftersom tonen är moderat insinuant skall jag göra ett undantag från regeln att det är ansvarigt statsråd som svarar på frågor. Jag gör undantaget eftersom jag står för inbjudan till konferensen.

Konferensen hålls i Göteborg. Den sker med internationella experter som bidragsgivare till en svensk debatt.

Vi har aldrig trott att det är lätt att halvera arbetslösheten. Vi har aldrig trott att vi sitter på de enkla och typiskt svenska lösningarna. Detta är ett internationellt problem. Vi inser att vi inte kommer att klara uppgiften om vi inte deltar i en omfattande internationell debatt.

Vi inser samtidigt att vi inte kommer att klara uppgiften om vi inte kan engagera det svenska samhället i kampen mot arbetslösheten.

Grunden är lagd. Statsfinanserna är under kontroll. Räntorna har sänkts. Inflationen är låg. Vi gör en stor utbildningssatsning. Parterna arbetar med arbetsrätt och lönebildning. Dessutom skall vi gå vidare med näringspolitik och andra satsningar.

I det arbetet har vi anledning att fortlöpande under de kommande åren ta intryck av internationell debatt och diskussion. Det kommer vi att göra.

Det kommer vi att göra även om moderaterna då påstår att vi lyssnar på andra bara för att vi saknar egen politik. Bara den som tror sig ha tänkt färdigt behöver inte lyssna på andra. Vi som söker oss framåt för att försöka hitta nya vägar har all anledning att ta intryck, inte minst av internationell expertis.

Anf. 94 SONJA REMBO (m)

Fru talman! Det är intressant att lyssna på statsministern. Det är bra att han besvarar den här frågan, eftersom det är en fråga för regeringen och regeringschefen. Det går inte att lösa arbetslöshetsproblemen med några enkla knep. Det kan vi vara överens om.

Det som är anmärkningsvärt i den här frågan är att det har gjorts ett stort utredningsarbete. Det skulle ha fått tillåtelse att slutföras. Det gick inte att få i gång en dialog med regeringens företrädare i de utredningar som fanns. Riksdagen har i dag fått veta att regeringen inte har någon politik för att lösa detta. Vi får ingen proposition under våren. Vi får vänta på regeringens förslag – ovisst hur länge.

Problemet är inte att riksdagen får vänta. Problemet är att arbetslösa inte får något svar på sina frågor.

Det är bra att statsministern åker ut i landet och talar med människor. Men jag vill fortfarande veta hur regeringen i dag avser att tackla frågan om arbetslösheten.

Anf. 95 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag har svarat på Sonja Rembos fråga vid flera tillfällen under överläggningen.

Jag kan bara konstatera att om Sonja Rembo hade lagt i dagen samma engagemang för de arbetslösa och deras sak under den tid då Sonja Rembo var ledande moderat representant i arbetsmarknadspolitiken, och arbetslösheten tilläts explodera till en nivå som vi aldrig tidigare sett i Sverige, kanske vi inte hade haft det här problemet.

Vår uppgift, i den regering som jag nu leder, är att ta ned arbetslösheten från en nivå som vi i Sverige inte sett motsvarigheten till sedan 1930-talet. Om vi jämför den ekonomi som vi nu befinner oss i med ekonomin på andra ställen i Europa har ingen tidigare lyckats åstadkomma en sådan reduktion av arbetslösheten som vi nu ställer i utsikt.

Vi söker samarbete med EU-kommissionen och SanTERS initiativ. Vi tittar på vad den belgiska kristdemokratiska regeringen gör. Vi tittar på vad de tyska kristdemokraterna gör. Vi resonerar med fackföreningsrörelsen. Vi söker oss fram i en europeisk dialog. Där deltar vi.

Men moderaterna bör, med den meritlista ni har i det här sammanhanget, sluta ställa insinuanta frågor. Låt inte en proposition bli till frågan om man klarar att hantera arbetslösheten eller inte. Försök i stället att förstå att regeringen i det här arbetet faktiskt vill ge parterna en rimlig chans att bidra efter sin förmåga till att pressa tillbaka arbetslösheten.

Tids nog kommer vi också från regeringens sida, kanske rent av ganska snart, att presentera ytterligare förslag. Sedan följer fortlöpande under hela perioden fram till år 2000 successivt nya förslag som kommer att pressa tillbaka arbetslösheten. Fråga mig inte i dag exakt vilka de är. Det kan ingen svara på. Vad vi har bundit oss för och inriktat oss på är att, till skillnad från den tidigare regeringen, inte kraftigt öka arbetslösheten utan faktiskt halvera den. Däri ligger skillnaden, fru Rembo.

Prot. 1995/96:94

9 maj

Frågestund

Prot. 1995/96:94
9 maj

Frågestund

Anf. 96 JOHAN LÖNNROTH (v)

Fru talman! Vi är överens om att man självklart skall lyssna på alla parter. Men det som oroar oss i Vänsterpartiet litet grand när det gäller debatten om sysselsättningspropositionen är frågan om arbetsrätten. Detta är välkänt sedan länge. Vänsterpartiet och Socialdemokraterna fattade gemensamt beslut om att återupprätta den arbetsrätt som också LO hela tiden slagit vakt om.

Nu skjuter man, med hänvisning till att parterna inte kan komma överens – dvs. till att LO inte går med på det som SAF sedan länge har krävt – på sysselsättningspropositionen. Är inte det att ge SAF någon slags vetorätt vad gäller den svenska politiken mot arbetslösheten?

Anf. 97 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! En modernisering av arbetsrätten anser regeringen vara både väsentlig och riktig. Det betyder inte att SAF har något slags vetorätt. I de diskussioner som har förts i Arbetsrättskommissionen är det turordningsreglerna som har varit mest uppmärksammade. Det finns dock många andra diskussionsförslag som faktiskt gagnar arbetstagar-
na. Jag tänker då inte minst på kvinnorna.

Därför menar jag att det är väsentligt att man försöker komma överens. Det är väsentligt för att föra traditionen med den svenska modellen vidare, men också eftersom detta spelar en ganska stor roll som del i den proposition vi nu diskuterar. Detta är inte ett sätt att ge SAF veto-
rätt.

Anf. 98 JOHAN LÖNNROTH (v)

Fru talman! Vi är överens om att det mest önskvärda naturligtvis är att parterna kommer överens. Men i den här frågan är det ändå ganska välkänt var parterna står. Som situationen är i dag – LO säger ju nej till de krav som i första hand SAF driver – är det lätt att tolka det senaste budet om att det nu skjuts på propositionen på det viset att regeringen vill tvinga LO att ge efter för SAF:s krav.

Anf. 99 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Vad regeringen önskar är att man skall komma fram till en modernisering av arbetsrätten. Det är viktigt i sak. Vad vi dessutom vill är att fler än bara regeringen och denna riksdag skall delta i det arbete som vi har föresatt oss att klara, nämligen att halvera den öppna arbetslösheten till år 2000.

Därvidlag är parterna viktiga. Både arbetsgivare och arbetstagare får ge och ta i fråga om den politik som vi diskuterar i denna kammare. Men det är också viktigt att de på det här viset själva är med och bidrar.

Anf. 100 KENT OLSSON (m)

Fru talman! Jag vill fråga om statsministerns yttrande rörande den moderata synen. Om statsministern har gått tillbaka och läst de motioner och de olika förslag som vi har lagt fram, borde han mycket väl känna till att vi har en politik för hur vi vill komma till rätta med arbetslösheten. Det som förvånar mig, och nu kommer en fråga till Mar-

gareta Winberg, är att man faktiskt har väntat i ett och ett halvt år på att förändringarna av arbetsrättslagarna skall ske. Men när det helt plötsligt sker något, står regeringen alldeles som fallen från skyarna. Har man ingenting att säga till alla de människor som är oroliga och som väntar på regeringens besked? När kommer denna proposition, och vad har man för politik för att komma till rätta med arbetslösheten?

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 101 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Eftersom repliken togs på mig, skall jag besvara frågan.

Vi kommer inte att medverka till att parterna på arbetsmarknaden hamnar i det läget att regeringen går in och lagstiftar om sådant som de inte kan lösa upp. Det är en dålig utveckling.

Vi såg hur det gick när den regim som Kent Olsson stöttar ensidigt gick in och ändrade i arbetsmarknadens regelverk till förmån för den ena parten. Vi såg vad det skapar för motsättningar på arbetsplatser och i det svenska samhället.

Vi hade, och har haft, en svensk tradition där vi har förhandlat om dessa regelverk. Vi har träffat uppgörelser och avtal, och man har följt dem. Det har varit en utomordentlig styrka.

Att nu, när parterna är inne i ett slutskede av förhandlingarna och skall lämna besked om hur de ser på utgången, kräva att regeringen skall gå in och lagstifta, det är att föregripa. Nu får de sköta uppgiften. De har tagit på sig den, och jag är säker på att de klarar den. Jag är säker på det. Efter arbetsrätten ligger ju lönebildningsfrågorna. De är lika viktiga för parterna att klara ut som arbetsrätten.

Sedan säger Kent Olsson att Moderaterna har en politik för att pressa tillbaka arbetslösheten. Varför använde ni inte den då? Varför körde ni utvecklingen åt det andra hållet? Ni lyckades med bedriften att tre- och fyrdubbla arbetslösheten under de år då ni fick chansen att styra Sverige? Litet ödmjukhet kanske vore på sin plats från de moderata frågeställarnas sida.

Anf. 102 LARS BÄCKSTRÖM (v)

Fru talman! Jag är osäker på om denna fråga är till statsministern eller arbetsmarknadsministern. Det får ni avgöra själva.

Det är rimligt att ni låter parterna förhandla detta färdigt. Det är rimligt att ni väntar med propositionen. Men vi riksdagsledamöter, vi behöver ju få en proposition om sysselsättningspolitiken att arbeta med. Nu har parterna ett slags dröjsmålsveto. Det kan inte vara hur länge som helst. När löper denna dröjsmålstid ut, så att vi politiker kan ta itu med de övriga delarna av sysselsättningspolitiken? Allt är ju inte under förhandling. När får vi propositionen som senast?

Anf. 103 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Beskedet när det gäller arbetsrätten får vi i morgon. Då kommer också det ansvariga statsrådet Ulrica Messing att lämna besked om hur regeringen avser att hantera fortsättningen på just den frågan. På det beskedet beror också beskedet om propositionen. Det är

Prot. 1995/96:94
9 maj

**Fel! Okänt
växelargument.**

knappt ett dygn till dess, och därför kan jag här och nu inte besvara frågan. Det vore också att föregripa det hela.

Deltidsarbetslösa

Anf. 104 KRISTINA ZAKRISSON (s)

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till arbetsmarknadsministern. När beslutet om att ändra reglerna för de deltidsarbetslösa fattades, alltså när rätten till a-kassa för deltidsarbetslöshet förändrades, framfördes farhågor om att detta skulle drabba lågavlönade kvinnor. Det fanns en förhoppning om att de skulle få heltidsanställning i stället. Denna förhoppning har dock inte slagit in.

Nu visar det sig att ett stort antal kvinnor som har deltidsarbete säger upp sig. Bara i Luleå har ett fyrtiotal sagt upp sig. De har mycket små möjligheter att få ett annat arbete.

Jag förstår kvinnorna. De klarar inte sin försörjning på en halvtidstjänst. Jag vet att arbetsmarknadsministern är medveten om problemet. Nu undrar jag: Vad ämnar arbetsmarknadsministern göra för att hjälpa upp situationen för dessa kvinnor?

Anf. 105 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! När det här beslutet togs fanns det, precis som Kristina Zakrisson säger, en konflikt i det hela.

Å ena sidan kunde vi se att vissa arbetsgivare utnyttjade situationen med deltidsarbete, framför allt kvinnor, som kunde stämpla upp till heltid. Kvinnorna blev därmed på arbetsplatsen ett slags konjunkturutmåttare över dagen eller över veckan. Vi såg också i vissa fall minskade incitament för att söka mera jobb, ökad tid. Det var motivet – dessutom låg det naturligtvis en besparing i det – för att göra detta.

Å andra sidan är vi också medvetna om att en del av dem, framför allt kvinnor, som drabbas av detta har svårt att försörja sig. Det är således inte lätt att få den här ekvationen att gå ihop.

Jag antar att Kristina Zakrisson vet att en utredning pågår – ARBOM – som har i uppgift att också titta på det här. Denna utredning skall presentera sitt resultat, tror jag, den 30 september. Fram till dess får vi nog vänta på ett svar.

Anf. 106 KRISTINA ZAKRISSON (s)

Fru talman! Jag tackar för svaret. Tyvärr är det för de kvinnor som nu säger upp sig en lång väntetid fram till september. Samtidigt förstår jag att det inte går att hasta fram utredningen.

Den besparing som vi eventuellt skulle kunna förvänta oss blir i stället ökade utgifter, eftersom de här kvinnorna har rätt att stämpla upp till heltid. Det blir således en ökad kostnad i stället för en minskad kostnad.

Jag ser fram emot att arbetsmarknadsministern försöker påverka så att vi får en lag om heltidsanställningar.

Anf. 107 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s)
Fru talman! Det som Kristina Zakrisson tar upp är exempel på frågor som den så omdiskuterade Arbetsrättskommissionen diskuterar och som, om man kunde komma till en lösning, skulle vara till gagn inte minst för kvinnorna.

Prot. 1995/96:94
9 maj

**Fel! Okänt
växelargument.**

Konkurrenssituationen för små företag

Anf. 108 PATRIK NORINDER (m)

Fru talman! Mycket av debatten i dag har handlat om arbetstillfällena. Det är kanske inte så konstigt, eftersom det är ett av de områden där regeringen så kapitalt har misslyckats. Regeringen glider undan för alla frågor som rör arbetslöshet och arbetsmarknad. Vi får inga riktiga besked.

Alldeles nyss fick jag på mitt bord ett flerårigt program för små och medelstora företag, vilket framlagts av kommissionen. Det är ett led i den europeiska förtroendepakten för sysselsättning. Här tas de små och medelstora företagen upp som en nyckelsektor när det gäller att skaffa nya sysselsättningsmöjligheter och tillväxt.

Bl.a. görs en analys.

Anf. 109 ANDRE VICE TALMANNEN

Vi måste få en fråga. En minut står till förfogande och den har nu gått.

Anf. 110 PATRIK NORINDER (m)

Fru talman! I nämnda analys säger man att det är de komplicerade rättsliga, skattemässiga och administrativa förutsättningarna som gjort att de små företagen är svaga och sårbara. Är det, arbetsmarknadsministern, en beskrivning som överensstämmer med förhållandena i Sverige?

Anf. 111 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! När det gäller de små företagen är *mitt* svar att de nästan genomgående har en sämre konkurrenssituation än de stora företagen. Man kan gå igenom område efter område. Det gäller möjligheterna att få tillgång till utbildning och möjligheterna att få tillgång till riskkapital. Vidare gäller det priset på lånekapital, möjligheterna att hantera arbetsrättslagstiftningen osv. Så kan man fortsätta hela vägen.

Den här regeringens uppgift är därför att se till att vi på alla dessa områden kan genomföra sådana förändringar som leder till att det lilla företaget kan få samma konkurrenssituation som det stora. I den meningen är också det vi gör i EU faktiskt väldigt viktigt. Också när det gäller export har det lilla företaget svårare att hävda sig än det stora.

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 112 PATRIK NORINDER (m)

Fru talman! Det som sades här var inte riktigt ett svar på min fråga. Jag frågade om de arbetsrättsliga, skattemässiga och administrativa förutsättningarna i Sverige, det s.k. krånglet för små företagare. Är det sådant som gör att de blir sårbara?

Min följdfråga blir naturligtvis: Vad tänker regeringen göra åt detta för att underlätta för de små företagen?

Anf. 113 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Jag vill nog påstå att jag svarade på Patrik Norinders fråga. Men vi kan ta det en gång till med en annan uppdelning.

De administrativa reglerna är en viktig uppgift. Helt klart har de små företagen svårare att hantera all den byråkrati som finns, och som måste finnas i ett samhälle. Därför har vi en särskild grupp som jobbar just med den frågan.

När det gäller skatterna har vi i ett hårt budgetarbete trots stora besparingar förhandlat fram 2 miljarder kronor att användas för att ändra i skattereglerna; detta för att ge de små företagen samma konkurrenssituation som de stora företagen.

Arbetsrätten är just en av de frågor som diskuterats här i dag. Jag vill ändå passa på att säga att vi inte sysslar med någon form av utpressning. Om parterna inte kommer överens om arbetsrätten, vilket de säkert gör, kräver det en lagstiftning. En lagstiftning kräver ett lagrådsarbete. Det är därför som sysselsättningspropositionen dröjer. Om vi inte tar med arbetsrätten blir, det har jag en känsla av, många besvikna – också de parter som under en lång tid har förhandlat. Förhandlingen landar i ett resultat som kräver en förändrad lagstiftning. Den förändrade lagstiftningen skall finnas med i propositionen.

Anf. 114 ANDRE VICE TALMANNEN

Ingen ytterligare frågeställare finns nu. Därmed tackar jag regering och riksdagsledamöter för deltagandet i dagens frågestund, som härmed är avslutad.

5 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1995/96:203 till socialförsäkringsutskottet

6 § Anmälan om interpellation

Prot. 1995/96:94
9 maj

Anmälades att följande interpellation framställdes

den 8 maj

1995/96:204 av *Birgitta Wistrand* (m) till kommunikationsministern
Bromma flygplats

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 maj.

7 § Anmälan om skriftliga frågor

Anmälades att följande skriftliga frågor framställdes

den 8 maj

1995/96:429 av *Laila Bäck* (s) till statsrådet Ylva Johansson
De individuella programmen inom gymnasieskolan

den 9 maj

1995/96:430 av andre vice talman *Görel Thurdin* (c) till socialministern
Förekomsten av titandioxid i våra livsmedel

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 maj.

8 § Anmälan om svar på skriftliga frågor

Anmälades att följande svar på skriftliga frågor inkommit

den 8 maj

1995/96:385 av *Carina Hägg* (s) till statsministern
EU:s budget

1995/96:417 av *Birgitta Gidblom* (s) till arbetsmarknadsministern
Lönebidragsanställningar

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 maj.

Prot. 1995/96:94
9 maj

***Fel! Okänt
växelargument.***

9 § Kammaren åtskildes kl. 15.36.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början t.o.m. 3 § och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL CARPELAN

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot. 1995/96:94
9 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Ledighet.....	1
3 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 8 maj	1
KU25 Några frågor om rättsprövning m.m.	1
LU25 Ändringar i resegarantilagen	2
UU16 Konventionen om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal	2
FöU4 Rättslig reglering av samverkan för fred	2
FöU5 Effektivare gränskontroll	2
TU16 Ecomet.....	3
Ajournering	3
Återupptagna förhandlingar	3
4 § Frågestund	3
Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN	3
Lundkommissionens rapport.....	3
Anf. 2 JOHAN LÖNNROTH (v).....	3
Anf. 3 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	3
Anf. 4 JOHAN LÖNNROTH (v).....	4
Utvärderingen av vårdutbildningarna på högskolor	4
Anf. 5 MARGITTA EDGREN (fp)	4
Anf. 6 Utbildningsminister CARL THAM (s)	4
Anf. 7 MARGITTA EDGREN (fp)	5
Anf. 8 Utbildningsminister CARL THAM (s)	5
Anf. 9 BEATRICE ASK (m)	6
Anf. 10 Utbildningsminister CARL THAM (s)	6
Anf. 11 BEATRICE ASK (m)	6
Anf. 12 Utbildningsminister CARL THAM (s)	6
Sysselsättningspolitiska propositionen.....	7
Anf. 13 DAN ERICSSON (kds)	7
Anf. 14 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	7
Anf. 15 DAN ERICSSON (kds)	7
Anf. 16 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	8
Anf. 17 KENT OLSSON (m).....	8
Anf. 18 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	8

Anf. 19 KENT OLSSON (m).....	8
Anf. 20 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	9
<i>Oljeutsläppen i Östersjön</i>	9
Anf. 21 SIVERT CARLSSON (c).....	9
Anf. 22 Miljöminister ANNA LINDH (s).....	9
Anf. 23 SIVERT CARLSSON (c).....	9
Anf. 24 Miljöminister ANNA LINDH (s).....	10
<i>Utförsäljning av kraftbolag</i>	10
Anf. 25 EVA GOËS (mp).....	10
Anf. 26 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	10
Anf. 27 EVA GOËS (mp).....	10
Anf. 28 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	11
Anf. 29 MIKAEL ODENBERG (m).....	11
Anf. 30 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	11
Anf. 31 MIKAEL ODENBERG (m).....	11
Anf. 32 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	11
<i>Arbetslösheten</i>	12
Anf. 33 ANNE WIBBLE (fp).....	12
Anf. 34 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	12
Anf. 35 ANNE WIBBLE (fp).....	12
Anf. 36 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	13
Anf. 37 ANDRE VICE TALMANNEN.....	13
Anf. 38 ANNE WIBBLE (fp).....	13
Anf. 39 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	13
Anf. 40 ANDRE VICE TALMANNEN.....	13
Anf. 41 KARIN STARRIN (c).....	13
Anf. 42 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	14
Anf. 43 KARIN STARRIN (c).....	14
Anf. 44 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	14
<i>Vapenexport till Indonesien</i>	14
Anf. 45 EVA ZETTERBERG (v).....	14
Anf. 46 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s).....	14
Anf. 47 EVA ZETTERBERG (v).....	15
Anf. 48 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s).....	15
Anf. 49 BENGT HURTIG (v).....	15
Anf. 50 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s).....	16
Anf. 51 BENGT HURTIG (v).....	16
Anf. 52 EVA GOËS (mp).....	16
Anf. 53 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s).....	16
<i>Den ekonomiska politiken</i>	17
Anf. 54 BO LUNDGREN (m).....	17

Anf. 55 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	17
Anf. 56 BO LUNDGREN (m)	17
Anf. 57 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	18
Anf. 58 BO LUNDGREN (m)	18
Anf. 59 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	18
<i>SAS</i>	18
Anf. 60 TORSTEN GAVELIN (fp)	18
Anf. 61 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)	19
Anf. 62 TORSTEN GAVELIN (fp)	19
Anf. 63 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)	19
<i>Miljövänliga bilar</i>	19
Anf. 64 CARL-JOHAN WILSON (fp)	19
Anf. 65 Miljöminister ANNA LINDH (s)	20
Anf. 66 CARL-JOHAN WILSON (fp)	20
Anf. 67 Miljöminister ANNA LINDH (s)	20
Anf. 68 ANDRE VICE TALMANNEN	20
Anf. 69 CARL-JOHAN WILSON (fp)	20
Anf. 70 Miljöminister ANNA LINDH (s)	20
Anf. 71 GÖTE JONSSON (m)	21
Anf. 72 Miljöminister ANNA LINDH (s)	21
<i>Upphandlingen i SJ</i>	21
Anf. 73 TOM HEYMAN (m)	21
Anf. 74 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)	21
Anf. 75 TOM HEYMAN (m)	22
<i>Energiskatter</i>	22
Anf. 76 LARS BÄCKSTRÖM (v)	22
Anf. 77 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	22
Anf. 78 LARS BÄCKSTRÖM (v)	22
Anf. 79 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	23
Anf. 80 LARS BÄCKSTRÖM (v)	23
Anf. 81 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	23
Anf. 82 BO LUNDGREN (m)	23
Anf. 83 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	23
Anf. 84 BO LUNDGREN (m)	24
Anf. 85 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	24
Anf. 86 BEATRICE ASK (m)	24
Anf. 87 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	25
Anf. 88 BEATRICE ASK (m)	25
Anf. 89 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)	25
<i>Arbetslösheten</i>	25
Anf. 90 SONJA REMBO (m)	25
Anf. 91 ANDRE VICE TALMANNEN	26
Anf. 92 SONJA REMBO (m)	26
Anf. 93 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	26
Anf. 94 SONJA REMBO (m)	27
Anf. 95 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	27
Anf. 96 JOHAN LÖNNROTH (v)	28

Prot. 1995/96:94
9 maj

Prot. 1995/96:94
9 maj

Anf. 97 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	28
Anf. 98 JOHAN LÖNNROTH (v)	28
Anf. 99 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	28
Anf. 100 KENT OLSSON (m).....	28
Anf. 101 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	29
Anf. 102 LARS BÄCKSTRÖM (v)	29
Anf. 103 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	29
<i>Deltidsarbetslösa</i>	30
Anf. 104 KRISTINA ZAKRISSON (s).....	30
Anf. 105 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	30
Anf. 106 KRISTINA ZAKRISSON (s).....	30
Anf. 107 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	31
<i>Konkurrenssituationen för små företag</i>	31
Anf. 108 PATRIK NORINDER (m)	31
Anf. 109 ANDRE VICE TALMANNEN.....	31
Anf. 110 PATRIK NORINDER (m)	31
Anf. 111 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	31
Anf. 112 PATRIK NORINDER (m)	32
Anf. 113 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	32
Anf. 114 ANDRE VICE TALMANNEN.....	32
5 § Hänvisning av ärende till utskott	32
6 § Anmälan om interpellation	33
1995/96:204 av Birgitta Wistrand (m) till kommunikationsministern	33
Bromma flygplats	33
7 § Anmälan om skriftliga frågor	33
1995/96:429 av Laila Bäck (s) till statsrådet Ylva Johansson	33
De individuella programmen inom gymnasieskolan.....	33
1995/96:430 av andre vice talman Görel Thurdin (c) till socialministern	33
Förekomsten av titandioxid i våra livsmedel.....	33
8 § Anmälan om svar på skriftliga frågor	33
1995/96:385 av Carina Hägg (s) till statsministern	33
EU:s budget.....	33
1995/96:417 av Birgitta Gidblom (s) till arbetsmarknadsministern.....	33
Lönebidragsanställningar.....	33

9 § Kammaren åtskildes kl. 15.36.34

Prot. 1995/96:94

9 maj